

Täysistunto

Torstai 17.3.2016 klo 15.59—17.46

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opiskelijavalintarekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain 8 ja 9 §:n sekä ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 12/2016 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 3/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 3/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.15 **Sanna Lauslahti kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opiskelijavalintarekisteristä ja korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja ylioppilastutkintorekisterin järjestämisestä olevan lain muuttamisesta — voisi sanoa, että on muuten samassa hengessä kuin äsken käytiin keskustelua, eli voi sanoa, että sama tähtäin: digitaalisuus ja verkkojen yllä tapahtuvat uudet toiminnot. Sivistysvaliokunnassa asia oli yksimielinen, ja muutamia kohtia nostaisin esityksestä esille.

Ensinnäkin hallituksen esityksen tavoite on varmistaa se, että päästään siirtymään sähköiseen ylioppilastutkintoon ongelmattomasti lainsäädännön näkökulmasta, ja samalla ajantasaistaa voimassa olevaa käytäntöä ja sähköisen ylioppilastutkinnon aiheuttamia muutoksia sekä myös selkiyttää tiettyjä tulkinnallisia lain kohtia. Hallituksen esityksellä ei ollut sinänsä minkäänlaisia taloudellisia vaikutuksia.

Muutamia poimintoja:

Koesuoritusten tallentamisesta. Ylioppilastutkinnon koesuoritukset muodostavat laajan henkilötietoja ja salassa pidettäviä tietoja sisältävän tietoaineiston, jonka säilymistä ei voimassa olevassa ylioppilastutkintoa koskevassa lainsäädännössä säännellä. Tältä osin tämä asia saadaan korjattua.

Muutama näkökulma nousi oppilaan näkökulmasta: Tänä päivänä, kun halutaan saada koesuorituksesta kopio, se maksaa 32 euroa. Asiantuntijakuulemisessa nousi esille, että voisiko jotain asian puitteissa tehdä, koska usein saattaa käydä niin, että se kopiosta pyydetty maksu heikentää kokelaan mahdollisuutta tutustua sitten jälkikäteen koesuoritukseensa.

Hallinnonalan tietoinfrastruktuurin kehittäminen oli myöskin valiokunnassa yhtenä tarkastelukohteena. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus valmistelevat tällä hetkellä yhdessä hallinnonalan valtakunnallisten rekisterien ja rekisterilainsäädännön uudistusta, ja tavoite on, että syntyisi tällainen yhteinen keskitetty integraatiopalvelu, niin sa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2016 vp

notusti Koski, johon on tarkoitus kerätä tietoa olemassa olevista rekistereistä, opiskelijavalintarekisteristä, ylioppilastutkintorekisteristä, korkeakoulujen valtakunnallisesta tietovarannosta ja uusista perustettavista rekistereistä. Näin ollen me saamme tulevaisuudessa yhden tietokannan alle kaikki oppilaita koskevat tiedot. Voi sanoa, että tämä on iso askel oppilaidenkin näkökulmasta.

Se, mikä pohditutti, on se, että on erityisen tärkeää, että meillä myöskin näiden tietoinfrastruktuurien johtaminen on selkeästi yksissä käsissä, ja valiokunta halusi korostaa opetus- ja kulttuuriministeriön vastuuta hallinnonalansa tietoinfrastruktuurin kehittämisessä.

17.18 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Tällä lakiesityksellä on tarkoitus huolehtia siirtymisestä sähköiseen ylioppilastutkintoon, eli käsittelyssä on eräänlainen ylioppilastutkinnon digiloikka, joka on hieno asia, ja voimme olla siitä ylpeitä, ja tämä on jo maailmalla herättänyt huomiota. Siis kevästä 2019 lähtien ylioppilastutkinto tulee suorittaa kokonaisuudessaan sähköisin päätelaittein. Se liittyy tässä aiemmin keskusteltuun sähköverkkojen toimintaan, nimittäin sähköinen ylioppilastutkinto edellyttää luonnollisesti toimintavarmaa tiedonsiirtoa ja se edellyttää myös varmaa tietosuojaa.

Tässäkin yhteydessä on, puhemies, syytä huomauttaa, että myös tämä sähköinen ylioppilastutkinto, siihen liittyvä tiedonsiirto, täytyy turvata maan kaikissa osissa, myös kaikkein pohjoisimmilla ja itäisimmillä alueilla.

Sivistysvaliokunnan tavoin haluan vielä kiinnittää huomiota koesuoritukseen tutustumiseen jälkikäteen. Valiokunta kiinnitti huomiota maksuihin. Tällä hetkellä kopio omasta koesuorituksesta maksaa 32 euroa, ja se saattaa monelle olla liian korkea kynnyksen hankkia tuo oma koesuoritus myöhemmin nähtäväksi, ja nyt kun tämä ylioppilastutkinto muuttuu sähköiseksi, niin olisi paikallaan arvioida vielä kerran nämä tiedonsaantiin liittyvät maksut.

17.19 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Itse melkein toteaisin mieluummin, että vihdoin — minun mielestäni tässä ei kauheasti voida Suomessa ylpeillä tällä digiloikalla. Vielä tänä keväänä ja ensi keväänä, elikkä vielä kahtena keväänä, ylioppilaskirjoituksissa digiaikaan tottuneet nuoret ottavat lyijykynäloikan ja loikkaavat tekemään niitä ylioppilaskirjoituksia käsipelillä tällaisessa maassa, missä olemme olleet kyllä edelläkävijöitä tällä sektorilla oikeastaan kaikessa muussa. Itse entisenä opettajana muistan hyvin, miten tietokoneet tulivat kouluun. He, jotka nyt pääsevät ensimmäistä kertaa kokonaan sähköisen ylioppilaskirjoituksen pariin, ovat syntyneet 2000-luvulla, ja heitä ennen jo ehkä 10 vuotta vanhemmat ovat jo eläneet läpi elämänsä puhelimien aikana, valtaosa älypuhelimien aikana, tablettien aikana, ja tänä päivänä aika usein saa törmätä siihen, miten oma 3-vuotias lapsi käyttää kyllä tablettia hienosti sormen kanssa mutta lehdessä tulee ihmeitä, kun ei kuva vaihdukaan kuvaa koskettamalla. Kyllä melkein voisi sanoa, että tämä digiloikka ei ole meidän lukiolaisille mikään loikka vaan arkipäivää, ja itse totean, (Puhemies koputtaa) että parempi lopulta kuin ei milloinkaan. Eli täysi tuki tälle, että asiassa nyt lopulta edetään, mutta kovin verkkaisesti.

17.21 Sanna Lauslahti kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen on täysin oikeassa, että vuonna 2000 syntynyt nuori alkaa kyllä olla ihan sitä meidän digisukupolvea, jolle koneet ovat, voi sanoa, osa arkea ja arkista kommunikointia, ja siltä osin heillä on ihan uudenlaiset toimintatavat, jotka tulee huomioida myös meidän opetuksessa. Ei ole pelkästään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 26/2016 vp

se, että me pääsemme sähköiseen ylioppilaskirjoitukseen, vaan yhtä lailla on kysymys siitä, millä tavalla meidän opetus muuttuu sitä edeltävinä vuosina, millä tavalla siellä hyödynnetään osana opetusta digitaalisia välineitä. Tässä kohdin se jopa tarkoittaa sitä, että meillä voi olla tulevaisuudessa lukioissa yhä enemmän massaopintokurssejakin, joita tarjotaan valtakunnallisesti. Niitä pystyisi missä tahansa meidän maamme kolkassa opiskelemaan, ja sitten olisivat lähiopetusjaksot siellä yhdessä muiden kanssa tehtävänä. Ollaan kyllä aika ison uudistuksen edessä, ja on hyvä, että hallitus on tunnistanut tämän ja meillä on siltä osin kärkihankekin paikallaan.

17.22 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tässä on kyseessä hyvä esimerkki digitalisatiosta, joka on myös yksi hallituksen kärkihankkeista, joten tärkeä uudistus. Eli tätä ylioppilastutkintoon liittyvää säädöstä muutettaisiin siten, että kokeet voidaan jatkossa suorittaa myös sähköisin menetelmin ja vuodesta 2019 alkaen kokonaan sähköisesti. Tämän uudistuksen yhteydessä nyt sitten tulkintavirheiden mahdollisuus käsittääkseni pienenee olennaisesti, ja todennäköisesti myös kokeiden korjaamiseen käytettävä aika lyhenee ainakin pitkällä tähtäimellä näiden suunniteltujen muutosten myötä. Pidänkin tätä esitettyä lakimuutosta tärkeänä askeleena kohti nykyaikaista toimintamallia ylioppilastutkintojen suorittamisessa ja korjaamisessa. Siihen on mielestäni jo korkea aikakin ryhtyä, kuten myös edustaja Heinonen äsken puheenvuorossaan viittasi. Tästä asiastahan on käyty julkista keskustelua jo varsin kauan ja nyt asiassa päästään onneksi eteenpäin.

17.24 Marisanna Jarva kesk: Arvoisa puhemies! Tässä on nyt hyvä esimerkki siitä, että monia pitkäänkin puhuttaneita ja valmisteltuja asioita saadaan nyt eteenpäin, ja tämä asia esimerkiksi ei ole puhuttanut mitenkään erityisesti opposition ja hallituksen välissä, vaan tämä on semmoinen kannatettava esitys, jota halutaan viedä eteenpäin.

Digitalisaatioon liittyen erityisesti on muistettava, että tämä on vasta yksi askel, aika pieni asia siinä. Kuitenkin sitten yleensä opetuksessa, jos mennään myös muihin opetusmuotoihin, varsinkin peruskoulupuolella, on muistettava se, että kuitenkin koulut ympäri Suomen eivät ole edelleenkään tasavertaisessa tilanteessa siinä, että laitteita tai osaamista opettajilla olisi riittävästi. Sieltä tämä tarve myös tulee, ja opettajat odottavat erityisesti sitä, että heidän osaamistaan tässä asiassa parannetaan. Sen takia hallitus haluaa panostaa erityisesti digitalisaatioon ja erityisesti opettajien osaamiseen tässä asiassa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 12/2016 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.